

ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии Шурои диссертатсионии 6D.KOA-019 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон оид ба диссертатсияи Ҳақимов Мирзовалӣ Қодирович дар мавзуи «Танзими ҳуқуқӣ-конститутсионии амнияти миллӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назариявӣ ва амалӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.02 – Ҳуқуқи конститутсионӣ; ҳуқуқи мурофиаи судии конститутсионӣ; танзими ҳуқуқии ҳокимияти маҳаллӣ

1. Мавзуи таҳқиқоти диссертатсияи номзиди Ҳақимов Мирзовалӣ Қодирович дар мавзуи: «Танзими ҳуқуқӣ-конститутсионии амнияти миллӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назариявӣ ва амалӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.02 – Ҳуқуқи конститутсионӣ; ҳуқуқи мурофиаи судии конститутсионӣ; танзими ҳуқуқии ҳокимияти маҳаллӣ, дар шароити имрӯза масъалаи хеле мубрам ба ҳисоб меравад. Бинобар ин мавриди омӯзиш ва таҳқиқоти ҳамачонибаи илмӣ қарор додани мубрамияти мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ аз аҳаммияти назариявӣ ва амалии масъалаҳои ташаккули самараноки механизмҳои ҳуқуқии муттаҳидсозии кӯшишҳои мақомоти худидоракунии мақомоти давлатӣ ва ҷамъиятҳо вобаста ба тадбирҳои ташкилию ҳуқуқии онҳо иборат мебошад, ки новобаста аз шакли идоравӣ дар соҳаи таъмини амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба назар гирифта мешаванд.

Ғайр аз он, вазифаҳои муҳимтарини ҳар як давлат ва дар ин ҳолат дар мамлақати мо қарорҳо оид ба таъмини татбиқи воқеии ҳуқуқ, озодии инсон ва шаҳрванд мебошанд, ки дар санаду меъёрҳои амалкунанда ва Конститутсияи давлат муқаррар кардааст. Мутобиқи моддаи 5 Конститутсияи амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ ва озодиҳои инсон, ҳаёт, шаъну шараф ва дигар ҳуқуқҳои инсон арзиши олии доранд ва умуман дахлнопазиранд. Ҳалли ин мушкилот чароги вазифаҳои мураккаби ҳуқуқиро дар бар мегирад, ки бо асосҳои сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, ҳуқуқӣ, идеологии ҳаёти ҷамъиятӣ ва давлатии кишвар алоқаманданд.

Вазъи имрӯзаи Тоҷикистон ва ҷаҳон бо ҷустуҷӯи роҳҳои таҳким ва эътимоднокии системаҳои амнияти миллӣ, ки яке аз ҷузъҳои он амнияти ҳуқуқӣ-конститутсионӣ мебошад, тавассути гузаронидани таҳқиқоти ҳамачонибаи ҷанбаҳои гуногуни таъмини он тавсиф мешавад. Ин ба зарурати эҷоди робитаҳои беруна ва дохилӣ вобаста аст, ки некӯаҳволӣ, субот ва ташаккули устувор, самаранокии давлат, шахс ва ҷомеаро таъмин мекунанд.

Пеш аз ҳама, бояд қайд кард, ки то имрӯз дар таълимоти ҳуқуқии ватанӣ мушкилоти институти танзими ҳуқуқӣ ва конститутсионии амнияти миллӣ кам ба назар мерасанд. Масъалаи таҳқиқшаванда як қатор саволҳоро

муттаҳид мекунад, ки онҳо инчунин ҷавобҳои назариявӣ ва ҳалли амалиро талаб мекунад. Аз як тараф, суҳан дар бораи навсозӣ ва такмили қонунгузори миллӣ меравад, ки дар оғ институтҳои ҳуқуқию конституционии танзим ва таъмини амнияти миллӣ, ташаккули дастгоҳи концептуалии он, нақш ва механизми татбиқи он дар шароити ҳуқуқи муосири тоҷик ташаккул меёбад. Дар ҳақиқат, масъалаи амнияти миллӣ дар қонунгузори кишвари мо бисёрҷанба аст. Диққати бештар ба соҳаҳои сиёсӣ ва иқтисодии ҳаёти давлат дода мешавад, ки ба соҳаҳои гуногуни ҳаёти ҷамъиятию сиёсии давлат ва ҷомеа тақсим карда мешаванд ва танҳо дар соҳаи сиёсатшиносӣ асос ёфтаанд. Ба ақидаи унвонҷӯй Ҳақимов Мирзозали Қодирович, масъалаи баррасишаванда дар пояи асосҳои ҳуқуқии бунёдӣ, ки дар онҳо меъёрҳои Конституцияи амалкунандаи кишвар аҳаммияти аввалиндараҷа доранд, ба назар гирифта мешавад. Имрӯз бисёр қонунҳои қабул шудаанд, ки бевосита ё бавосита ба амнияти давлат, ҷомеа ва шахс алоқаманданд, аз ҷумла қонунҳои, ки бояд ба назар гирифта шаванд: Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи амният» аз 28 июни соли 2011 ва дигар санадҳои меъёрӣ дар матни диссертатсия муфассалтар оварда шудаанд.

Аз тарафи дигар, ислоҳоти объективӣ дар мамлақати мо ва ҷаҳон масъалаи эҷоди қарорҳои бозғамии таъмини амнияти миллиро ба миён меорад, ки яке аз онҳо бояд институтҳои танзими ҳуқуқӣ-конституционӣ бошад, ки маҷмуи махсуси вазоратҳои ҳуқуқӣ ва усулҳои татбиқи онҳоро дар бар гирад. Дар робита ба ин, муроҷиат ба таҷдиди беғаразона ҳамчун як ниҳоди мустақили ҳуқуқӣ, яъне ниҳоди танзими ҳуқуқӣ ва конституционии амнияти миллӣ, ба ташаккули механизми муассири ҳуқуқӣ мусоидат мекунад, ки танзими пешрафта ва динамикии фаъолияти давлатӣ ва ҷамъиятиро, ки ба таъмини амнияти кишвари мо мусоидат мекунад, таъмин менамояд. Азбаски таъмини амнияти миллӣ дар ниҳоят ба субот ва рушди давлати мо таъсир мерасонад, бинобар ин бояд ба ислоҳоти ғаразнок диққати махсус дода шавад. Дар маҷмуъ, аз нуқтаи назари таълимоти ҳуқуқии миллӣ ва падидаҳои ҳуқуқӣ-конституционӣ, ҳуқуқ дар ин рағанд мавқеи асосиро ишғол мекунад ва шояд ҳуқуқӣ ва конституционии муносибатҳои ҷамъиятиро аз нуқтаи назари танзими қонунгузорӣ ва ҳуқуқии онҳо баррасӣ мекунад. Конституцияи амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуҷҷати асосии меъёрӣ буда, қувваи олии ҳуқуқӣ дорад ва бевосита дар тамоми ҷумҳурӣ амал мекунад (моддаи 10 Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон).

2. Диссертатсияи унвонҷӯй Ҳақимов Мирзозали Қодирович дар мавзӯи: «Танзими ҳуқуқӣ-конституционии амнияти миллӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назариявӣ ва амалӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.02 – Ҳуқуқи

конститутсионӣ; ҳуқуқи мурофиаи судии конститутсионӣ; танзими ҳуқуқии ҳокимияти маҳаллӣ таҳқиқоти илмии анҷомёфта буда, аз тарафи муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои ягонагии дохилӣ мебошад. Натиҷа, нуқтаҳои навгонӣ ва илмии барои ҳимоя пешниҳодшуда метавонанд дар назария, тақмили қонунгузорӣ ва тақмили низоми ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шахрванд дар Тоҷикистон мусоидат намоянд, ки онҳо саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд. Бинобар ин, қайд намудан ба маврид аст, ки диссертатсия ба талаботи банди 31 ва 33 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мутобиқат мекунад.

3. Мавзӯ ва мазмуни таҳқиқот бо шиносномаи ихтисоси 12.00.02 – Ҳуқуқи конститутсионӣ; ҳуқуқи мурофиаи судии конститутсионӣ; танзими ҳуқуқии ҳокимияти маҳаллӣ мувофиқ буда, ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-019, ки мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҳуқуқи қабули диссертатсияҳоро барои ҳимоя дорад, пешниҳод шудааст.

4. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 17 мақолаҳои илмӣ, аз ҷумла 9 мақола дар маҷаллаҳои тақриршавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таъъ расонида шудаанд, ки онҳо фарогирандаи мазмун ва моҳияти диссертатсия мебошанд. Теъдоди маводи чопшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст, мувофиқ мебошад.

5. Дар таҳқиқоти диссертатсионии Ҳакимов Мирзовалӣ Қодирович истифодаи мавод бидуни иқтибос ба муаллиф ё маъҳаз мавҷуд набуда, ҳамаи сарчашмаҳои истифодашуда бо ишора ба муаллиф ё маъҳаз тавассути иқтибос ба расмият дароварда шудаанд, ки аз ҷиҳати шудани банди 37 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ гувоҳӣ медиҳад.

6. Дар рисолаи илмӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои пешниҳоднамудаи Ҳакимов Мирзовалӣ Қодирович маълумоти ғайрисиҳеҳ дида намешавад.

Банди 61-и Низомномаи Шурои диссертатсиониро, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ гардидааст, ба роҳбарӣ гирифта, комиссия пешниҳод менамояд:

1. Диссертатсияи Ҳакимов Мирзовалӣ Қодирович дар мавзӯи: «Танзими ҳуқуқӣ-конститутсионии амнияти миллӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон: масъалаҳои назариявӣ ва амалӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.02 – Ҳуқуқи конститутсионӣ; ҳуқуқи мурофиаи судии конститутсионӣ; танзими ҳуқуқии ҳокимияти

маҳаллӣ ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-019 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон пешниҳод шудааст, барои Ҳимоя қабул карда шавад.

2. Муқарризони расмӣ аз рӯи диссертатсия шахсони зерин таъин карда шаванд:

- Зоир Ҷурахон Маҷидзода – доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор, сарҳодими илмӣ Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон.

- Бобоев Анварбек Ҳўчаевич – номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, мудири кафедраи ҳуқуқи конститутсионӣ факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон.

3. Ба ҳайси муассисаи тақриздихандаи диссертатсия Академияи Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин карда шавад.

4. Барои нашри эълон оид ба Ҳимояи минбаъда ва ҷойгир намудани автореферат дар сомонаи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

5. Барои ҷопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис иҷозат дода шавад.

6. Санаи Ҳимоя 27 01 соли 2024, соати 10:00 таъин карда шавад.

Раиси комиссия:

Доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
профессор, аъзои Шурои
диссертатсионӣ

[Handwritten signature]
Ализода З.

Аъзои комиссия:

Доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
профессор, аъзои Шурои
диссертатсионӣ

[Handwritten signature]
Диноршоҳ А.М.

Аъзои комиссия:

Доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
профессор, аъзои Шурои
диссертатсионӣ

[Handwritten signature]
Искандаров З.Ҳ.

11.11.2023